

## Ο ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία 'Ιουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἦδη, ἐνῶ ἐμνημόνευον αἱ σκιαὶ τῶν ἐπὶ τῆς λευκαζούσης ἐκ τοῦ ἡλίου ὁδοῦ, κονιορτώδεις ὡς ὁδοῦ τῆς Ἰταλίας, ὁ ὑποψήφιος καὶ ὁ ἐκλογικὸς αὐτοῦ πράκτωρ διήρχοντο διὰ τοῦ χωρίου καὶ ἐφθνον εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Δημαρχείου.

Τὸ νέον οἰκοδόμημα τοῦ δημαρχείου ἀνηγείρετο αὐτόθι, παρὰ τὸν νκόν, ἀρχαίαν μονήν, μεταξὺ πλείστων ὁδῶν ἀποληγουσῶν ἐκεῖ εἰς τὸ αὐτὸ κέντρον ὡς τόσαι μικραὶ ἀρτηρίαι. Πέριξ τῆς ἐρυθρᾶς καὶ λευκῆς προσόψεως τοῦ δημαρχείου συνεκεντροῦτο πᾶσα ἡ ζωὴ τοῦ Δαμμαρῆ, οἰνοπῶλαι, καφεπῶλαι, ἀρτοποιοί, πωληταὶ ἀποικιακῶν, εἰκόνων, ἀθυρμάτων. Βαθμηδόν, ἅμα τῶ κρότῳ τῶν βημάτων τῶν δύο ὁδοιπόρων, παρὰ τὰς φλογερὰς ἀκτίνιας τοῦ ἡλίου καθέτως πιπτούσας ἐπὶ τῆς μικρᾶς πλατείας, τὰ ἐργαστήρια ἠνθίζοντο, ὁ καφεπώλης προτεκάλει ἔξω τοὺς πελάτας του, ὅλοι ἔτειναν πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὴν κεφαλὴν, ὁ πικτοπώλης προσήρχετο νὰ ἴδῃ καὶ τινες πλησιάζοντες ἔσβυνον τὴν καπνοσύριγγά των διὰ νὰ συνομιλήσωσι μετ' αὐτὸν ὑποψήφιον τῆς κυρίας Ἐρβλαί.»

Ἦκούοντο ἐκεῖ πλησίον κανονικαὶ σχεδὸν αἱ ἐκπυροσροτήσεις τῶν πυροβολισμῶν, οὓς ἔρριπτον οἱ ζωγράφοι τοῦ Βαρβιζῶν βάλλοντες ἐν τινι πλησιοχώρῳ σκοπευτηρίῳ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Σαλλύ.

Ἐνῶ ὁ Βερδιὲ διήρχετο διὰ τῆς πλατείας, ἀνὴρ τις κομψός, μὲ γένειον φαῖόν, ὅστις ἐξήρχετο ἐκ τινος οἰκίας κειμένης πλησίον τοῦ ναοῦ, ἐσταμάτησεν ὅπως παρατηρήσῃ τὸν ταγματάρχην ἐρχόμενον ἀκριβῶς πρὸς τὸ μέρος του. Γερόντιόν τι συνοδεῦον αὐτόν, δεικνύον τὸν Βερδιὲ ἐψιθύρισεν: «Εἶνε ὁ δημοκρατικὸς ὑποψήφιος!»

Ὅτε ὁ ταγματάρχης εὕρισκετο εἰς ἀπόστασιν δύο βημάτων ἀπ' αὐτοῦ, ὁ ἄγνωστος τὸν ἐχαίρεισε μετὰ κινήματος πλήρους εὐγενείας, λέγων ὅτι θὰ ἔλεγε περίπου ἀξιωματικὸς πρὸ τῆς μάχης τοῦ Φοντενοῦ:

— Ταγματάρχα, χαίρω πολὺ διότι δύναμαι νὰ σὰς ἐκφράσω ὅλην τὴν πρὸς ὑμᾶς ὑπόληψίν μου, πρὶν σὰς καταπολεμήσω μὲ ὅλας μευ τὰς δυνάμεις.

Ὁ Βερδιὲ ἀρκούντως ἐκπλαγεὶς ἀπεκαλύφθη καὶ παρετήρησε τὸν πρὸς αὐτόν λαλοῦντα. Τὸν ἀνεγνώρισεν ἁορίστως. Εὕρισκεν ὅτι ὡμοίαζε κάπως πρὸς τὸν Ἑρρίκον Δ'. Εἶχε τὸ αὐτὸ ἰπποτικὸν ἦθος τοῦ βασιλέως ἐκείνου, καὶ τὸν

ἀγχιτροειδῆ μύστακα· πλὴν τὸ βλέμμα του περιεῖχε μελαγχολίαν καὶ ἡ φωνὴ του θλιβερόν τι γόητρον.

— Πρὸς ποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ, κύριε; . . .

— Ὑπῆρξατε ὁ λοχαγὸς τοῦ υἱοῦ μου. Εἶμαι δὲ μαρκήσιος δὲ Μομβρέν.

Ὁ ταγματάρχης λίαν ἐχάρη ἀνευρίσκων τὸν πατέρα τοῦ ἀξιολόγου νέου, τὸν ὁποῖον εἶδε τόσον ἀνδρείως ἀγωνισθῆντα παρὰ τὸν Λεῖγγρα καὶ λησμονῶν ὅτι ὁ μαρκήσιος ἦτο ἀντίπαλός του—καίτοι ὁ κ. δὲ Μομβρέν δὲν συγκατετίθετο νὰ θέσῃ τὴν ὑποψηριότητά του,—ἤρχισε νὰ συνομιλῇ πρὸς στιγμὴν μετ' αὐτοῦ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν οἰκιῶν, ἧτις ἐσχημάτιζε μέλκιναν ζώνην ἐπὶ τῆς ἀποτυφλούσης ἐπιφανείας τῆς πλατείας.

Ὁ Αἰμίλιος Δυκάς εὕρισκεν ὅτι ὁ Βερδιὲ οὕτω φερόμενος ἐσφκλεε περί τὴν τακτικὴν. Τὰ πρόσωπα τῶν παρὰ τοὺς οὐδοὺς τῶν θυρῶν θεατῶν ἐφαινοντο ἐκπεπληγμένα. Ἐδακτυλοδείκτου τὸν ὑποψήφιον τῆς κυρίας Ἐρβλαί συνομιλοῦντα οἰκείως μετὰ τοῦ μαρκησίου. Καὶ ἂν ἦτο μόνος ὁ μαρκήσιος, ὑπομονή! Ἄλλ' ἦτο παρὼν καὶ ὁ ἄλλοτε γραμματεὺς τῆς δημαρχίας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς αὐτοκρατορίας, ὁ Ποτερμέ, ὁ μικρόσωμος ἀνὴρ, ὅστις παρηκολούθει τὸν κ. δὲ Μομβρέν. Προφικνῶς ὁ ταγματάρχης ἠγνόει τὸ παρελθόν τοῦ Ποτερμέ καὶ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο τὸ ὄργανον ἄλλοτε πάντων τῶν κυβερνητικῶν ὑποψηφίων, διὰ πολλῶν ἐξευτελισμῶν κατορθώσας νὰ παρασημοφορηθῇ.

Ὁ Δυκάς εὐχερῶς ἐμάντευε τὴν ἐκπληξίν τῶν κατοίκων τοῦ Δαμμαρῆ καὶ ὁ Φουρνερὲλ ὅστις μὲ τοὺς ὀστεώδεις δακτύλους του συνέστρεφε τὸν μύστακα ἐψιθύριζε:

— Σφάλμα κάμνει ὁ ταγματάρχης! Δὲν πρέπει νὰ φαίνεται μαζί μὲ τὸν Ποτερμέ ἐμπρὸς εἰς ὅλον τὸν κόσμον!

Ὁ Ποτερμέ ὅμως ἐδεικνύετο ἐπιφυλακτικὸς καὶ παρετήρει μετὰ τινος δυσπιστίας τὸν Βερδιὲ συνομιλοῦντα ἀφελῶς μετὰ τοῦ Μομβρέν περί τοῦ Ροβέρτου καὶ λέγοντα πρὸς αὐτόν πόσον ἐχάρη ἐπανιδῶν αὐτόν. Οὐδέ λέξιν ἀντήλλαξαν περί πολιτικῆς.

Καὶ ὅμως οἱ ψιθυρισμοὶ δὲν ἔπαυον περίξ τῆς πλατείας, ὁ δὲ παντοπώλης δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἔβλεπεν: «Εἶνε δυνατόν! . . . Γνωρίζει τὸν κ. δὲ Μομβρέν! . . . Καὶ τί νὰ λέγουν τάχα;»

— Ταγματάρχα, εἶπεν ὁ μαρκήσιος μετὰ τινος στιγμᾶς, λυποῦμαι διότι ἀπεποιήθη νὰ θέσω τὴν ὑποψηφιότητά μου εἰς τὸ ἐκλογικὸν αὐτὸ διαμέρισμα, διότι θὰ εἶχα τὴν τιμὴν νὰ ἔχω ὑμᾶς ὡς ἀντίπαλον. Ἄν ἤθελον ἡττηθῆ, θὰ ἤμην τοῦλάχιστον βεβήλως ὅτι ἡ μικρὰ μὲς ἐ-

παρχία θά εἶχε ἀντιπρόσωπόν της ἕνα ἄνδρα ἐντίμου! — Θά μοῦ χορηγήσετε τὴν τιμὴν νὰ σὰς σφίξω τὴν χεῖρα πρὸ τῆς μάχης;

Ἐμειδία χαριέντως καὶ πὼς συγκεκλινημένους τείνων πρὸς τὸν Βερδιέ τὴν χεῖρα, ἣν ὁ στρατιωτικὸς ἐσφίγξεν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ.

— Διάβολε! ἐσκέπτετο ὁ Δυκάς, καὶ χειραφίας! Οἱ ἐκλογεῖς δὲν θά καταλαμβάνουν πλέον τίποτε!

Καὶ περητῆρει εἰς τὰ περίξ τῆς πλατείας τοὺς ἀπλοῖκους κατοίκους τοῦ Δαμμαρὶ, οἵτινες τὰ μέγιστα ἠπόρουσαν διὰ τὴν χειραφίαν ἐκείνην μεταξὺ ἀνδρῶν δικόρων φρονιμάτων. Ὁ κ. δὲ Μομβρέν ἐχαιρέτισε τὸν Βερδιέ καὶ ἀπεμακρύνετο πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μελέν, ἀκολουθούμενος παρὰ τοῦ Ποτερμέ, ὅστις ἐβάδιζε μὲ ἦθος ὀργίλον ὀπισθεν τῆς ἰσχνῆς σκιάς τοῦ μαρκησίου μηκυνομένης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς πλατείας.

— Ἐξαιρετος ἄνθρωπος! εἶπεν ὁ ταγματάρχης βλέπων αὐτὸν ἀπομακρυνόμενον.

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ λέγητε αὐτό, φίλτατέ μου ταγματάρχα, εἶπεν ὁ Αἰμίλιος. Πρὸς ἐμὲ ἔστω! . . Ἄλλ' ἂν σὰς ἤκουον οἱ ἄλλοι! . .

— Πῶς! Ἄν μὲ ἤκουον. . . Καὶ τί ἂν μὲ ἤκουον;

— Εἶνε βασιλόφρων ὁ μαρκήσιος.

— Καλά! Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε ἐξαιρετος ἄνθρωπος.

— Ἐρωτήσατε καὶ τὸν κ. Φουρνερέλ, εἶπεν ὁ νέος ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἐξαιρέσῃ τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ τὴν συζήτησιν.

Καὶ ὁ πρῶν στρατιώτης πράγματι ἦτο τῆς γνώμης ὅτι ὁ «κύριος» εἶχεν ἄδικον. Ἦτο βέβαιον ὅτι τοιαῦται χειραφίαι θά ἔκαμνον κακὴν ἐντύπωσιν. Καὶ πάλιν, ἂν ὁ μαρκήσιος ἦτο μόνος! Ἄλλ' ὁ Ποτερμέ! . . νὰ ἠμιλήσῃ πρὸς τὸν Ποτερμέ. . . νὰ γνωρίζῃ τὸν Ποτερμέ! . .

— Ἄλλά, εἶπεν ὁ Βερδιέ, ἐγὼ δὲν γνωρίζω καθόλου τὸν Ποτερμέ. Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Ποτερμέ;

— Ὁ πρῶν ἐκλογικὸς πράκτωρ τοῦ Δυλωριέ καὶ τοῦ Βαλλεδιέ!

Τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα ἤκουεν ὁ Βερδιέ ὡς λέξεις γλώσσης ἀγνώστου. Ὁ Βαλλεδιέ! Ὁ Δυλωριέ! Ὁ Ποτερμέ! Οὐδέποτε εἰς τὴν ζωὴν του εἶχεν ἀκούσει αὐτὰ τα ὀνόματα.

— Αἴ λοιπόν; τί εἶχα νὰ κάμω ἐγὼ μὲ τὸν Βαλλεδιέ καὶ μὲ τὸν Δυλωριέ; Μήπως εἰζεύρω κἄν ποῖος εἶνε;

— Ταγματάρχα, εἶπεν ὁ νέος Δυκάς, ἐν τῇ τακτικῇ τῶν ἐκλογῶν, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἐπαναστάσεις, τὰ πάντα ἔχουσι σημασίαν. . . τὰ πάντα! Καὶ δὲν ἐγγυῶμαι ὅτι μίαν ἡμέραν καὶ σεῖς δὲν θά μετανοήσετε διὰ τὴν χειραφίαν σὰς αὐτὴν μετὰ τοῦ κ. δὲ Μομβρέν!

— Οὐδέποτε μετανοεῖ τις, φίλτατε κύριε,

εἶπεν ἀπλῶς ὁ Βερδιέ, διότι ἐσφίγξε τὴν χεῖρα ἐνὸς ἀνδρὸς ἐντίμου.

Ὁ Δυκάς ἄφησε νὰ τὸν διαφύγῃ κίνημά τι σημαῖνον: «Ὅπως ἀγαπάτε αὐτὸ ἐνδιαφέρει σὰς!»

— Καὶ τώρα, εἶπεν ὁ Φουρνερέλ, ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ μαγαζεῖα.

Οἱ κανονικοὶ καὶ ἐρρυθμοὶ πυροβολισμοὶ τοῦ πλησιοχώρου σκοπευτηρίου ἀντήχουν πάντοτε κατὰ συχνότερα διαλείμματα.

Ὁ δὲ Μομβρέν εἶχεν ἤδη γείνει ἄφαντος μετὰ τοῦ Ποτερμέ, εἰς τὴν γωνίαν δὲ ἀκριβῶς τῆς ὁδοῦ, δι' ἣς ἀπῆλθεν, ἐφάνη ἀνὴρ τις φέρων ἐξητημένους παρὰ τὸ πλευρὸν του ἀπὸ δερματίνου σάκκου σωρούς ἐφημερίδων, φορῶν δὲ εἰς τὴν κεφαλὴν πῖλον δερματίνον μὲ ταινίαν πορφύραν περίξ αὐτοῦ, ἐφ' ἧς διὰ μελανῶν γραμμάτων ἐσημειοῦτο ὁ τίτλος τῆς ἐφημερίδος τοῦ Γκαρούς: Ὁ Ἐγγελευς τοῦ Μελέν.

Μὲ φωνὴν βραγχνὴν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐκραύγαζεν ἐν τῇ βαθείᾳ σιγῇ τῇ ἐπικρατούσῃ ἐπὶ τῆς ἡλιοφωτιστοῦ πλατείας:

— Ἐφημερίδες τῶν Παρισίων! . . Ἡ νέα ἐφημερίς τοῦ διαμερισματος. . . Ὁ Ἐγγελευς!

Ὁ Δυκάς παρετήρησεν ὅτι ὁ ταγματάρχης ἀκούσας τὸ ὄνομα ἐκεῖνο ἐγένετο ὠχρότατος. Ὁ Ἐγγελευς τοῦ Μελέν! Ὁ Βερδιέ ἐνθυμείτο τὴν μωρὰν ἀστειότητα, τὸ αὐθαδὲς ἄρθρον, ὅπερ εἶχεν ἀναγνώσει τὴν πρῶϊαν ἐντὸς τοῦ κήπου. Ἡ ἰδέα δὲ ὅτι ὁ πωλητὴς αὐτῶν εἶχε τὰ θυλάκια πλήρη ἐκ τῶν ἐξυβριστικῶν ἐκείνων φύλλων, ὅτι διέσπειρεν, ἐπῶλει, ὡς ἔμπορος πωλῶν δηλητηριώδεις οὐσίας, τὴν ἡλίθιον συκοφαντίαν καὶ τοὺς ἀγρίους χλευασμοὺς ἐνέπνεεν εἰς τὸν στρατιωτικὸν τὴν ὄρεξιν νὰ ὑπάγῃ ν' ἀρπάσῃ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα φύλλα καὶ νὰ τοῦ τὰ ρίψῃ διεσχισμένα κατὰ πρόσωπον.

— Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; ἠρώτησεν ὁ Βερδιέ τὸν Φουρνερέλ.

— Ποῖος; ὁ ἐφημεριδοπώλης;

— Ναί.

— Τὸν γνωρίζετε, κύριε ταγματάρχα, σὰς ὠμίλησα δι' αὐτὸν; εἶνε πρῶν στρατιώτης τῆς πυροβολαρχίας μας, ὁ Πονίς!

— Ὁ Πονίς; εἶπεν ὁ ταγματάρχης εἰς ὃν τὸ ὄνομα ἐκεῖνο ἐξήγειρε τὴν φορὰν ταύτην μίαν ἀνάμνησιν. Ἐκεῖνος ποῦ ἐπήγαγε συχνὰ εἰς τὴν φυλακὴν;

— Δὲν εἶνε κακὸς, κύριε ταγματάρχα. Ἐχει μόνον τὸ ἐλάττωμα ν' ἀγαπᾷ τὸ κρασί ὁ Πονίς. . . Τὸ τσοῦζει δυνατὰ! . . καὶ τότε κάμνει καμμίαν ἀταξίαν! . .

Ὁ πωλητὴς ἐξηκολούθει νὰ κραυγάζῃ μὲ τὴν οἰνοβαρῇ φωνῇ του.

— Ἐφημερίδες τῶν Παρισίων! . . Ἡ νέα ἐ-

φημερίς τοῦ διαμερίσματος, ὁ Ἔγγελος! . .  
Πάρετε τὸν Ἔγγελο!

Ἔσταμάτα πρὸ τῶν θυρῶν, ἔστυρεν ἐν φύλλον ἀπὸ τὴν δερμακτίνην θήκην καὶ ἐλάμβανε τὸ ἀντίτιμον μεθ' ἐνὸς μορφασμοῦ ἢ μιᾶς βωμολοχίας καὶ ἐξηκολούθει τὴν περιοδείαν τοῦ κράζων: Ὁ Ἔγγελος τοῦ Μελέρ!

— Εἰξεύρει τοῦλάχιστον τί πωλεῖ; εἶπεν ὑψηλοφώνως ὁ Βερδιέ, ὃν ἡ θεὰ τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης ἀγοραζομένης τῆδε κακεῖσε παρὰ τῶν πολιτῶν ἐξηρήθιζεν.

Ἐμελλον νὰ γελῶσαι με αὐτόν, τὸν Βερδιέ, εἰς τὰ οἶνοπωλεῖα ἐκεῖνα καὶ τὰ παντοπωλεῖα! Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ θὰ ἐπανελάμβανον μετ' ὀλίγον τὸν μωρὸν ἀστεῖσμὸν τοῦ δημοσιογράφου: «Τί εἶνε αὐτός ὁ πυροβολητής, ὅστις πληρώνεται διὰ νὰ φονεῖη τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀπειναντίας τοὺς σώζει; Ὅπισω τὰ χρήματα! ὀπίσω τὰ γαλόνια!»

Ἐβιάδιτε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν Πονίς ὑπὸ τὰς φλογεράς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου καὶ ἔσταμάτησεν εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας πρὸ τοῦ ἀρχαίου πυροβολητοῦ, ὅστις ἐρυθρός, μὲ πρόσωπον κατάστικτον ὡς δίκτυον ἀποτελούμενον ἐκ λεπτοτάτων ἰσχυρῶν ἰνῶν, τὸν παρετήρει μὲ τὸ στόμα χαῖνον ὑπὸ τὸν μύστακά του καὶ ἔφερεν ἀκουσίως τὴν χεῖρα, οἰνοῖ πρὸς τὴν προμετωπίδα τοῦ κράνου του, εἰς τὸν πῖλον ἐκεῖνον, ἐφ' οὗ ἀνεγινώσκετο ὁ τίτλος τῆς σκανδαλώδους ἐφημερίδος.

— Κύριε ταγματάρχα! . . Πῶς! . . Εἴσθε αἶς, κύριε ταχ. . .

— Καὶ σύ, εἶπεν ὁ Βερδιέ, πωλεῖς τὸν Ἔγγελο;

— Κύριε ταγματάρχα, ξεύρετε. . .

— Ὁραία ἐφημερίς ὁ Ἔγγελος! γνωρίζεις τί περιέχει ἐναντίον μου;

— Τὸ γνωρίζω, κύριε ταγματάρχα, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω, δηλαδὴ . . . τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ δὲν εἰξεύρω πολὺ. . .

Καὶ ὁ Πονίς ψελλίζων ἀνεζήτησε τὰς λέξεις προσέχων ταυτοχρόνως εἰς τὸν κρεμάμενον παρὰ τὸ πλευρόν του σάκκον τῶν ἐφημερίδων, τὰς ὁποίας ὁ Βερδιέ ἐφαίνετο ἔχων ὄρεξιν νὰ ἐξαφανίσῃ.

— ὦ! ἐσυλλογίζετο ὁ Δυκῆς, ὅστις ἐμάντευε τὴν ὁργὴν τοῦ ταγματάρχου, πολὺ ἀβρόφρων πρὸ ὀλίγου, πολὺ βίαιος τώρα! Ἄνκμφιβόλος δὲν ἔχει τὸ ἀπαιτούμενον πολιτικὸν φλέγμα.

Ὁ Φουρνερέλ, ὃν οἱ ἐν τῇ πλατεῖᾳ περιεκύκλουν, ἐπωφελεῖτο τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ πολιτικὴ οὐδόλως ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς σχέσεις τὰς μεταξὺ τοῦ ταγματάρχου καὶ τοῦ μαρκησίου. Ἦσαν γνωστοὶ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πολέμου.

— Ἀδιάφορον, ἔλεγεν ὁ παντοπώλης, νὰ κἀθωνται ἐκεῖ νὰ σφίγγουν τὰ χεῖρά των ἀνθρώ-

ποι οἱ ὁποῖοι ἀντιπροσωπεύουν δύο ἀρχὰς διαφορετικὰς! . . . Αὐτὸ εἶνε ἀστεῖον!

Ὁ Βερδιέ προσέβλεπεν ἀτενῶς τὸν Πονίς σφόδρα τεθορυβημένον.

— Καὶ σὲ πληρώνουν καλὰ δι' αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα;

Ὁ πρῶν στρατιώτης δὲν ἀπήντα.

— Εἰπέ μου, Πονίς, εἶπεν ὁ ταγματάρχης, τὸ εἰξεύρεις ὅτι δὲν ὑπάρχει οὔτε μία λέξις ἀληθῆς εἰς ὅλα ὅσα γράφει αὐτὸ τὸ φύλλον ἐναντίον μου;

Ὁ Πονίς ἐμειδίασε μετὰ περιφρονήσεως παρτηρῶν τὰς ἐφημερίδας, ἃς ἐβάσταζεν.

— Οὔτε λέξις, μάλιστα, κύριε ταγματάρχα. Ἐμένα θὰ μοῦ τὸ πῆτε; Πρέπει νὰ εἶνε κανεὶς ἀνακιδῆς σὰν αὐτοὺς τοῦ γράφουν αὐτὰ τὰ φύλλα διὰ νὰ διαδώσῃ τέτοια κουραφέξαλα ἐναντίον σας. . . Ἄν ἤρχοντο νὰ μοῦ τὰ ψάλλουν αὐτὰ ἐμὲ, θὰ τοὺς ἐδιώρθωνα κατὰ τοῦ πρέπει, σὰς δίνω τὸν λόγον μου! . .

— Καὶ ἐν τοσοῦτῳ τὰ διανέμεις αὐτὰ τὰ κουραφέξαλα, . . τὰ πωλεῖς; . .

— Αἶ! . . τὰ διανέμω . . χωρὶς νὰ τὰ διανέμω. . . Μήπως τὰ ἔχω ὑπογραμμένα ἐγώ. . . Τὰ πωλῶ . . ἀλλὰ διαμαρτύρομαι. . . Ἐγὼ κάμνω τὸ ἔργον μου.

— Ἀχρεῖον ἔργον, Πονίς!

— ὦ! τὸ γνωρίζω δά, κύριε ταγματάρχα, πῶς μὲ αὐτὸ τὸ ἔργον δὲν θὰ πάρω τὸ παράσημον. . . Ἄλλὰ τί νὰ κάμῃ κανεὶς; . . Πρέπει νὰ δουλεύσῃ διὰ νὰ φάγῃ.

— Καὶ νὰ πῆ!

— Καὶ νὰ πῆ, μάλιστα! . . αὐτὸ εἶνε τὸ χειρότερον. Ἡ συνήθεια τῆς κανάτας τὰ κάμνει ὄλκ. Πταίει ὅμως καὶ ὁ κ. Γκενώ.

— Ὁ κ. Γκενώ;

— Ὁ κτηνίατρος τοῦ Σαλλύ, μάλιστα!

— Καὶ τί ἔκαμεν ὁ κ. Γκενώ;

— Τί ἔκαμε; τοῦ ἐζήτησα νὰ διαμοιράσω τὰ προγράμματά σας ὅταν θὰ ἤρχετο ἡ στιγμή· αὐτὸς μοῦ ἀπήντησε πῶς ἤμουν μεθύστακας· ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς ἤμουν καὶ κομμάτι πιωμένος ὅταν τὸ ἐζήτησα αὐτὸ ἀπὸ τὸν κ. Γκενώ. Ὅπως δὴποτε ἐδυσχερεστήθηκα. . . Ἄ! εἶπα, δὲν θέλεις νὰ μοῦ δώσης τὰ προγράμματα τοῦ ταγματάρχου, αἶ; Πολὺ καλὰ· θὰ πάρω τὸ πρόγραμμα τοῦ Γκαρούς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γκαρούς ἔβγαλε καὶ ἐφημερίδα, διὰ τοῦτο πωλῶ καὶ τὴν ἐφημερίδα του! . . Δὲν τὸ ἔκαμα ὅμως διὰ σὰς, κύριε ταγματάρχα. Πολὺ ὀλίγον μὲ μέλει διὰ τὸν Γκαρούς, καὶ μάλιστα νὰ σὰς εἶπῳ, κύριε ταγματάρχα, ἂν τύχῃ καὶ δὲν ἐκλεχθῆ ὁ Γκαρούς, θὰ ἦσουν καὶ ἐγὼ εὐχарιστημένος ὅπως πολλοὶ ἄλλοι. . . Λόγον τιμῆς! Διανέμω τὰ φύλλα τῆς ἐφημερίδος του. . . πωλῶ τὸν Ἔγγελο. . . ἀλλ' ἢ ἐγὼ ἢ ἄλλος τὸν πωλήσῃ, δὲν

θά πάρη μὲ τοῦτο οὔτε μίαν ψῆφον περισσοτέραν, δὲν θά εὐρεθῶν διὰ τοῦτο περισσότερα ψηφοδέλτια μέσα εἰς τὴν κάλπην του... Μοῦ ἔρχεται μάλιστα μία ἰδέα! ἀκούσατε !.. "Ἄν αὐτὸ δὲν ἦτο ὡσάν νὰ κλέπτω τὰ χρήματα τοῦ Γκαρούς, θά διεσκέδαζα πολὺ μὲ αὐτὴν τὴν ἰδέαν μου. Θά ἐβαστούσα ἔτσι ὅπως τὰ βαστῶ τὰ φύλλα τῆς ἐφημερίδος καὶ θά ἔλεγα: «Πάρτετε!.. διαβάσατε... καὶ μὴ πιστεύετε οὔτε λέξιν ἀπ' ὅσα γράφει. Ὁ Γκαρούς εἶνε ἀχρεῖος καὶ ὄλα ὅσα λέγει διὰ τὸν ταγματάρχη, ξευρῶ ἐγὼ τί σὰς λέγω, εἶνε κολοκῦθια !..» Ὅριστε!

Ὁ ταγματάρχης εἶχεν ἀφοπλισθῆ ἐκ τόσης θαυμαστῆς ἀπλοικότητος. Οὔτε μνησικακίαν ἠσθάνετο πλέον κατὰ τοῦ Πονίς, οὔτε ὄργην κατὰ τῶν συντακτῶν τοῦ *Ἐρχέλευς*. Ὅλα αὐτὰ τοῦ ἐφαίνοντο εἶδος τι εἰρωνικῆς ἀστείότητος, πρὸς τὴν ὁποίαν ὄφειλε νὰ φανῆ ἀδιάφορος. «ὦ, ἡ πολιτικὴ!

Ἔψωσε τοὺς ὄμους καὶ ἔστρεψε τὰ νῶτα, μὴ ἀπαντῶν πλέον πρὸς τὸν πρῶν πυροβολητὴν, ὅστις ἔλεγεν αὐτῷ μὲ φωνὴν μεθύσου:

— Μὴ τὰ ἔχετε μαζί μου, κύριε ταγματάρχα; Ἄν τύχη καὶ σὰς κακοφάινεται, πετῶ ἀμέσως ὄλας αὐτάς τὰ ἐφημερίδας εἰς τὸν ποταμόν. Εἰπέτε μου, ἂν σὰς κακοφάινεται... Κατεργάρη Γκαρούς!.. νὰ χαθῆς!

Καὶ ὡς νὰ ἐξηκολούθει νὰ ὀμιλῆ πρὸς τὸν Βερδιέ, ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ:

— Ἐφημερίδες τῶν Παρισίων, κύριοι!.. Ἐφημερίδες τοῦ Μελέν!.. Ὁ *Ἐρχελευς*, ὁ *Ἐρχελευς* ποῦ νὰ τὸν πάρη ὁ διάβολος, ὁ βρωμερὸς ὁ *Ἐρχελευς*!.. Πάρτε τὸν *Ἐρχελευν*!

Οἱ περιστοιχίζοντες τὸν Φουρνερὲλ κάτοικοι τοῦ Δαμμαρὶ ἐχαιρέτισαν τὸν ταγματάρχη ὅτε ἐπλησίασε πρὸς αὐτοὺς ἀφῆσας τὸν Πονίς, καὶ αἱ μετ' αὐτῶν χειραψία ἔκαμαν ὥστε νὰ λησμονηθῆ ἡ πρὸ ὀλίγου μετὰ τοῦ μαρκησίου δὲ Μομβρὲν παρατηρηθεῖσα.

Ὁ παντοπώλης, ὅστις ἦτο ἔμπειρος περὶ τὴν ἐκλογικὴν τακτικὴν ὅπως ὁ Δυκάς, ἐψιθύρισε εἰς τὸ οὖς τοῦ ταγματάρχου ὅτι ὁ Γκαρούς ἦτο ἐκεῖ πλησίον εἰς τὸ δημοτικὸν σκοπευτήριον καὶ ὅτι φρόνιμον ἦτο νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ σκοπευτήριον ὅπως καὶ ὁ Γκαρούς. Πολλοὶ τῶν κατοίκων εὐρίσκοντο ἐκεῖ.

— Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸ σκοπευτήριον! εἶπεν ὁ ταγματάρχης.

Καθ' ὃδον δὲ ἐνῶ ἐπορεύετο, ἀνελογίζετο τὸ ὄπλον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἰδεῖ εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Κλωδὲν καὶ τὸ ὁποῖον ἐσπινθη; ὀβόλει ἐκεῖ πέραν παρὰ τὴν παρισινὴν λεωφόρον ὡς ψέλλιον εἰς τὴν προθήκην ἀδαμαντοπώλου.

Ὁ ξηρὸς κρότος τῶν πυροβολισμῶν ἀντήχει ἐγγύτερον ὅσον ἐπλησίαζον. Βαθυθδὸν εἶχε σχηματισθῆ περίξ τοῦ ὑποψηφίου μικρὰ τις ἀκο-

λουθία. Ὁ οἰνοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἀρτοποιός, ὁ δημοδιδάσκαλος ἐβαδίζον παραπλευρῶς αὐτοῦ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, ὁ δὲ Δυκάς καὶ ὁ Φουρνερὲλ παρεχώρου τὰ πρωτεῖα εἰς τοὺς σημαίνοντας ἐκλογεῖς, οἵτινες ἐνῶ ἐπορεύοντο εἰς τὸ σκοπευτήριον, ἀπηύθυνον ἐν τῷ μεταξύ πρὸς τὸν ὑποψηφίον προφορικὰς τινὰς αἰτήσεις, σπεύροντες ἤδη εἰς τὴν μνήμην τοῦ μέλλοντος βουλευτοῦ τὸν σπῶρον τῶν ἀπαιτήσεων.

Ὁ οἰνοπώλης κατηγορεῖτο τυραννικῶς... ἀγενῶς... ἐπὶ ἀστυνομικῇ παραβάσει, ἐξ αἰτίας ρήξεώς τινος συμβάσης εἰς τὸ κατάστημά του μεταξύ δύο ἐργατῶν τοῦ ζαχαροπλαστείου. Ἐζήτηε μίαν ἐπιστολὴν διὰ τὸν εἰσαγγελέα τοῦ Μελέν. Ὁ ἀρτοποιός ἦτο πολὺ στενοχωρημένος. Ὁ ἀρχιεργάτης του ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ ὡς ἐφῆδρος εἰς τὰ μεγάλα γυμνάσια! ἔπρεπε νὰ παραλάβῃ ἄλλον. Ἄλλὰ μήπως ἂν εἰξευρεν ἂν ὑπῆρχεν ἄλλος; Ἐνῶ αὐτός!.. ἦτο μοναδικός εἰς τὴν ἐργασίαν του· παρεκτός τούτου δὲ ἐψήφισε καὶ μὲ τὸ κόμμα. Δὲν ἦτο δυνατὸν μὲ «κανένα γραμματάκι» ν' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν; Τοιαῦτα: ἀπαλλαγὰί ἐχορηγοῦντο. Καὶ ὁ ἀρτοποιός ἀνέφερεν ὀνόματα.

Ὁ δημοδιδάσκαλος ἦτο μανιώδης ἐναντίον τοῦ ἀρχιτέκτονος τοῦ δόντος τὸ σχέδιον τοῦ νέου δημοτικοῦ σχολείου. Τὸ σχολεῖον αὐτὸ ἦτο πολὺ μικρόν. Ἀφοῦ ὁ δῆμος ἔκαμνε χρέη χάριν τοῦ σχολείου, ἔπρεπε τοῦλάχιστον τὸ κτίριον αὐτὸ νὰ εἶνε εὐρύχωρον, ὠραῖον *μεγαροειδές*— αὐτὴ ἦτο ἡ λέξις τοῦ κυρίου διδασκάλου. Ἐνάντορα τῶν βασιλέων ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσωσιν ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων τῆς διανοίας, ἐσκόπει δὲ ὁ διδάσκαλος νὰ χαράξῃ ἄνωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ σχολείου τὴν ἐπιγραφὴν— ἦν ὁ κ. Βερδιέ ἐνέκρινεν —: «Ἐδῶ σκέπτονται!»

Ὁ ταγματάρχης ἤκουεν ὅπως καὶ τὴν προτεραιὰν βομβούσας περὶ τὰ ὠτά του τὰς διαφόρους ταύτας ἐκμυστηρεύσεις. Προσεπάθει ν' ἀπαντήσῃ διὰ μίας λέξεως, δι' ἐνὸς νεύματος, ἄλλ' αἱ ἀπαιτήσεις καὶ αἱ παρακλήσεις ἐξηκολούθουν. Ἐνόμιζεν ὅτι ἔσυρεν ἐξόπισθὲν του ὀλόκληρον ταραχώδη στρατιὰν ἰκετῶν.

Ὅτε διέκρινε μακρόθεν τὸν Γκαρούς ἰστάμενον πρὸ τοῦ σκοπευτηρίου καὶ δημηγοροῦντα, ἐχάρη ὑπερβαλλόντως. ἠσθάνετο ποῖαν τινα ἀνακούφισιν. Ἦτο ὁ ἀντίπαλός του. Τέλος πάντων! αὐτὸς τοῦλάχιστον δὲν θά τοῦ ἐζήτηε τίποτε!

Τὸ σκοπευτήριον ἔκειτο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Σαλλυ, ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἀνεγειρομένης ἐπαύλειως, αἱ δὲ ἐκπυροσφοκροτήσεις ἀντήχουν συχνὰ ὡς κραταλισμοὶ μαστίγος.

Ὁ Βερδιέ ἐπλησίασεν, ὁ δὲ Γκαρούς ἰδὼν αὐτὸν, τὸν ἐχαιρέτισε δι' ἐνὸς εἰρωνικοῦ ἀκαλημέρα καὶ μὲ τὴν βαρῦτηχον φωνὴν του τῶν

ἠρώτησεν ἂν ἐμνησικάκει κατ' αὐτοῦ διὰ τὴν πρώτην ἐν Σαλλύ ἀψιμαχίαν.

— Ποσῶς, ἀπήντησε ψυχρῶς ὁ Βερδιέ. Καθὼς ἐκτελεῖ τὸ οἰκτεῖον αὐτῶ μέρος. Ἐγὼ πράττω τὸ καθήκον μου, σεῖς πράττετε τὸ ἔργον σας!

Ἡ ἀπάντησις ἐροῦθη μετ' εὐστοχίας, ἥτις ἤρесе πολὺ εἰς τὸν Φουρνερὲλ καὶ δὲν ἀπῆρσεν οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν Δυκᾶν. Ὁ Γκαρούς φρονίμως ποῶν ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἐνόησεν. Ἄλλως τε παῦτα πάντα, ἔλεγεν, ἦσαν τὸ προσιμῖον μόνον τοῦ ἀγῶνος. Ὁ ταγματάρχης ἔπρεπε νὰ τὸ γνωρίζῃ ἐκ τῶν προτέρων· ὁ ἀγὼν ἔμελλε νὰ εἶνε ζωηρός, σφοδρός, βίαιος.

— Τόσον τὸ καλλίτερον! εἶπεν ὁ Βερδιέ.

Τοιαύτην εὐστάθειαν καὶ καρτερίαν ἐνέφκωνον αἱ ἀπαντήσεις του, ὥστε ὁ Γκαρούς διελογίζετο μήπως ὁ ἀντίπαλός εἶχε μεταβληθῆ ἀπὸ τῆς προτεραίας. Ἐκτὸς ἂν τὸ κίνημα τοῦ Ἐγγέλου εἶχεν ἐξερεθίσαι τὸν στρατιωτικόν, ὅπως ἡ μικρὰ ἐρυθρὰ σημαία ἐξερεθίζει τὸν ταῦρον εἰς τὰς ταυρομαχίας. Τόσον τὸ καλλίτερον τότε! Σημεῖον ὅτι τὸ ἄρθρον ἔσχε τὸ ποθοῦμενον ἀποτελεσμα.

Ὁ Γκαρούς δὲν συνωδεύετο ὅπως τὴν προτεραίαν παρὰ τοῦ Σαβουρῶ, ἀπομείναντος εἰς τὸ γραφεῖον τῆς συντάξεως τῆς ἐφημερίδος, ἀλλ' εἶχε πέραξ αὐτοῦ τινὰς ἐγκαθέτους ὀπαδοὺς, ἐν οἷς ἐπρώτευσεν νεανίας τις εὐσωμος, χονδροειδῆς καὶ σκαιός, ἐπιδεικνύων ἐγγὺς τοῦ ὑποψηφίου τοῦ Ἐγγέλου τὸ πάχος του, τὴν γενειοφόρον μορφήν του καὶ τὴν ἐξωγκωμένην κοιλίαν του. Ζωγραφίσκος παράφορος καὶ ἀνίκανος, πρεσβεύων τὸν σοσιαλισμὸν ἐν τῇ τέχνῃ, ἐπλήρου τὰ πανδοχεῖα τοῦ Βαρβιζῶν καὶ τὰ οἰνοπωλεῖα τῶν Παρισίων μὲ τὰς φωνὰς του θορυβωδῶς καταφερόμενος καὶ μυκτηρίζων τοὺς συγχρόνους του ἐπιφανεῖς καλλιτέχνες. Ὁ Τρουγιάρ, ἀπόστολος τῆς ἀχρεΐας τέχνης, εὐρεν ἐν τῷ Γκαρούς τὸν ποθητὸν προστάτην, τὸν νομοθέτην, ὃν ὤνειροπόλει, τὸν πολιτικόν, ὅστις θὰ ἐφήρμοζε καὶ θὰ ἐκωδικοποιεῖ ἐν ἀνάγκῃ τὰς θεωρίας, ἅς ὑπεστήριζεν αὐτός, ὁ Γερμανὸς Τρουγιάρ ἐντὸς τῶν ἐργαστηρίων τῶν ἀέργων ζωγράφων σπένδων μὲ ποτήρια ζύθου τὴν φρασεολογίαν τῶν τριόδων καὶ τὰς ἐπαναστατικὰς περὶ τῆς τέχνης του δημηγορίας.

Ὁ ὑποδέεστος ἐκεῖνος καλλιτέχνης, ὁ ἐρεθιζόμενος κατὰ πάντων τῶν ὑπερόχων αὐτοῦ, προσεκκολλᾶτο εἰς τὸν Γκαρούς ὡς εἰς τὴν προσωποποίησιν τῆς μελλούσης αὐτοῦ ἰκανοποιήσεως. Προέβλεπε τὴν ἐνδεχομένην ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Γκαρούς θὰ καθίστατο ὑπουργὸς τῶν Ὁραίων Τεχνῶν, ὅποτε θὰ διέπρεπε καὶ τὸ τάλαντον αὐτοῦ, τὸν Τρουγιάρ. Ἐν τοσοῦτῳ θὰ ἔγραφεν ἄρθρον καλλιτεχνικῶς εἰς τὸν Ἐγγέλου καὶ

θὰ τοὺς ἔδιδε νὰ καταλάβουν αὐτῶν τῶν ἐπιφώνων ζωγράφων!.. Τί χαρὰ, ψυχὴ μου!..

Ὁ Τρουγιάρ παρετήρει ἐπισταμένως τὸν ταγματάρχην καὶ ἐσυλλογίζετο ὅτι μία γελοιογραφία τῆς μορφῆς του δημοσιευμένη εἰς τὸν Ἐγγέλου μὲ τὴν μεγάλην του ἐκείνην μύτην καὶ τὸ ὄξύ του ὑπογένειον θὰ ἐπετύγγανε πολὺ. Ἐσκόπει νὰ μελετήσῃ βραδύτερον τὸ πρᾶγμα.

Ἐν τοσοῦτῳ προητοιμάζετο νὰ χλευάσῃ τὸν πυροβολητὴν, ἐκεῖνον, ὅστις ἤρχετο ἐκεῖ ἀφρόνως νὰ μετρηθῇ ἐκ νέου μετὰ τοῦ Γκαρούς. Καλὰ σοῦ τὸν εἶχε διορθώσει τὸν πυροβολητὴν ὁ φοβερὸς ἐκεῖνος Γκαρούς τὴν προηγουμένην ἡμέραν! Οἰκτρὰ εἶχε καταπέσει ὁ ταγματάρχης.

Ἄλλ' ὁ Τρουγιάρ καὶ ὁ προστάτης του ἀκουσίως προσέβλεψαν ἀλλήλους μὲ κάποιαν δυσἀρέσκειαν, ὅτε ὁ Φουρνερὲλ, ὅστις εἶχε τὸ σχέδιόν του καὶ ἤθελε νὰ δείξῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ταγματάρχου του ἐπίπαρουσία ὄλου τοῦ πλήθους, ἐπλησίασε τὸν διευθυντὴν τοῦ σκοπευτηρίου καὶ ἠρώτησε, συστρέφων ἄμα τὸν μύστακά του:

— Οἱ ὑποψήφιοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συναγωνισθοῦν, δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ! εἶπεν ὁ διευθυντὴς κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του καρabiνᾶν. Ὁ διαγωνισμὸς εἶνε προσιτός εἰς ὄλους!.. Γράφω τὸ ὄνομα τοῦ σκοπευτοῦ καὶ τὴν ἡμερομηνίαν εἰς ἓν δελτίον... Ἐπειτα τὸ ρίπτω εἰς ἓν κιβώτιον κλειστόν, βραδύτερον δὲ, ὅταν γίνεταί ἡ ἀθροΐσις τῶν βαθμῶν, ὀρίζονται τὰ βραβεῖα. Εἶνε ἀπλούστατον!

— Ἄν ἔχετε ὄρεξιν, ταγματάρχα! προσέθηκε προσφέρων τὴν καρabiνᾶν πρὸς τὸν Βερδιέ. Καὶ ὁ ταγματάρχης ἔτεινεν ἤδη τὴν χεῖρα νὰ τὴν λάβῃ, ὅτε ὁ Φουρνερὲλ μὲ τὸ σκωπτικὸν ἐκεῖνο ὕφος τοῦ παλαιοῦ στρατιώτου ἐστράφη πρὸς τὸν Γκαρούς!

— Ὅχι, ὄχι!.. ἡ τιμὴ ἀνήκει πρῶτον εἰς τὸν ἀντίπαλον! Ἐμπρὸς σεῖς, πολῖτα Γκαρούς!

Ὁ Γκαρούς γενόμενος καταπόρφυρος προσέβλεψε τὸν Φουρνερὲλ μὲ ἦθος ἀμήχανον καὶ κάπως σκαιόν· ἀλλ' ὁ πρῶν πυροβολητῆς μὲ τὸ σαρκαστικόν του μειδίαμα, ἐδείκνυεν τὴν καρabiνᾶν, χαιρετίζων ταυτοχρόνως μὲ σχῆμα στρατιωτικόν τὸν ἐχθρὸν τοῦ ταγματάρχου.

— Ἐμπρός!.. ἄς ἴδωμεν, πολῖτα!... Ὑπακούσατε!...

Ὁ Γκαρούς περιέστρεφε κύκλω δύσθυμον βλέμμα ὑπὸ τὰς συνσταλμένας ὀφρὺς του. Ἐμάντευε τὴν παγίδα τοῦ Φουρνερὲλ καὶ δὲν ἠδύνατο εὐκόλως νὰ τὴν διαφύγῃ. Τὰ πρόσωπα τῶν παρεστώτων ἐδείκνυσαν ἤδη περιέργειαν καὶ χλευήν. Ὁ Βερδιέ τὸν ἐβλεπεν ἀφελέστατα· εἶτα πρὸς ἡλῶν τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ μακρᾶν

κειμένου σκοποῦ, ἐφαίνετο ὑπολογίζων τὴν ἀποστασιν καὶ τὴν δυσκολίαν.

Ὁ Γερμανὸς Τρουγιάρ προσεπάθησε ν' ἀποτρέψῃ τὸ ποτήριον ἐκεῖνο ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ πάτρωνός του. Τί! μήπως ἐπρόκειτο τώρα νὰ τεθῆ ἡ ὑποψηφιότης εἰς διαγωνισμὸν σκοποβολῆς; Καὶ διατί τάχα τότε νὰ μὴ προκηρυχθῆ ἀναρρίχτης ἐπὶ ἰστοῦ;

Ἄλλ' ὁ Φουρνερὲλ ἤρπασε τὴν φράσιν καὶ μετὰ τὴν στρατιωτικὴν του εὐφυΐαν προὐκάλεσε τὴν ἰλαρότητα τῶν κατοίκων τοῦ Δαμμυρὶ.

— Ἀλήθεια, εἶπε, διατί νὰ μὴ γίνῃ ἀναρρίχτης ἐπὶ ἰστοῦ, ἀφοῦ πρόκειται κατὶ νὰ κολλήσῃ!...

Προσβλέπων δὲ τὸν νεανίαν ζωγράφον:

— Τοῦ λόγου σου ὅμως τίποτε δὲν θὰ ἠμπορέσῃς νὰ πάρῃς ἀπὸ τὸν ἰστόν; εἶσαι πολὺ χονδρὸς, παλληκάρη μου!

Ὁ Γκαρούς ἐνόησε ὅτι ὤφειλε νὰ ὑπακούσῃ. Ἐλαβε τὴν καρβίναν διὰ κινήματος ἀποτόμου, τὴν ἐστῆριξε ταχέως ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ σχεδὸν χωρὶς νὰ σκοπεύσῃ ἐπυροβόλησεν.

— Πολὺ δεξιὰ! εἶπεν ἀπαθῶς ὁ διευθύνων τὴν σκοποβολήν.

Ἡ σφαῖρα διῆλθε πολὺ μακρὰν τοῦ ἐκ ναστοχάρτου σκοποῦ, στίζουσα τὸν τοῖχον ἀρκετὰ ὑψηλά, οἱ δὲ θεαταὶ οὐδὲν ἔλεγον ἀναμένοντες νέον δείγμα.

Ἡ δευτέρα βολὴ ἐπλησίασε περισσότερον εἰς τὸν σκοπόν.

— Καλλίτερα, ἀλλὰ πάντοτε δεξιὰ, ἐπανελάβην ὁ διευθυντής.

Ὁ Γκαρούς ἀνεζήτησε νὰ εἶπῃ εὐφρολόγημά τι διὰ τὴν διάσωσιν τὴν φιλοτιμίαν του, ὁ δὲ Τρουγιάρ παρετήρει τὴν ἀπαθῆ ὄψιν τοῦ Βερδιέ.

— Αὐτὴν τὴν φορὰν σκοπεύσατε καλλίτερα, εἶπεν ὁ διευθυντής παραδίδων αὐτῷ τὸ ὄπλον, ὅπερ ὁ Γκαρούς ἠσθάνετο τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τοῦ τὸ ἐπιστρέψῃ ὀργίλως.

Ἡ σφαῖρα μόλις ἔψυσε τὸ χαρτόνιον, πάντοτε πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἡ μικρὰ αὕτη ἐπιτυχία ἤρπασεν ὅπως προκαλέσῃ ἐπιδοκιμαστικὸν ψιθυρὸν μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Γκαρούς.

Αὐτὸς δὲ ὀρθούμενος καὶ περιστρέφων τὴν οὐλότριχα κεφαλήν:

— Σκοπεῖω ὅπως δὴποτε ἀρκετὰ καλά, εἶπεν, ὥστε νὰ ρίψω νεκρὸν πάντα ὅστις ἤθελεν ἐπιχειρήσει τι κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ.

— Εὐγε! δόξα σοι ὁ Θεός!.. Αὐτὸ ἀρκεῖ! ἀνέκραξεν ὁ Τρουγιάρ.

Ἡ χεὶρ του ἀνεζήτησε τὴν χεῖρα τοῦ Γκαρούς, περὶ αὐτῶν δὲ συνεσπειροῦντο οἱ ὀπαδοὶ τῶν ὡς νὰ ἐπρόκειτο ἤδη νὰ λάθωσι τὰ ὄπλα καὶ μετὰ μείζονος μάλιστα προθυμίας, ἐσκέπτετο ὁ Δουκᾶς.

Πάντοτε ἀπαθῆς ὁ διευθυντής τοῦ σκοπευ-

τηρίου προσέφερον ἤδη τὴν καρβίναν πρὸς τὸν Βερδιέ.

— Ὑμεῖς, κύριε! εἶπεν.

— Ἐμπρός, κύριε ταγματάρχα! εἶπεν ὁ Φουρνερὲλ. Ἐνθυμεῖσθε τὰ γυμνάσιά μας εἰς τὸ πολύγωνον τῆς Βαυδόννης; Εἶχετ' ἕνα μ'ατι τότε!..

— Καὶ τὸ ἔχω ἀκόμη, ἀπήντησεν ὁ ταγματάρχης ἠρεμώτατα.

Ἐλαβε τὴν καρβίναν καὶ ἐπανειλημμένως, ἡσυχῶς, μετὰ τὴν ἀπάθειαν ἐξ ἐπαγγέλματος κυνηγοῦ ἔβαλεν εἰς τὸ κέντρον τρίς, κατὰ σειρὰν ἀποστέλλων τὴν σφαῖραν εἰς τὸ μέλαν σημεῖον, ὡς νὰ μὴ εἶχεν οὐδὲ κατὰ γραμμὴν ἀποκλίνει τὸ ὄπλον, τὸ στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ ἰσχυροῦ ὤμου του.

Μετὰ πᾶσαν δὲ βολὴν ἀντήχουν κραυγαὶ καὶ ἐπυρρημιαί. Ὁ Φουρνερὲλ ἐξῆρε τὴν ἐπιτηδεϊότητα τοῦ ταγματάρχου μετὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀληθοῦς στρατιώτου ἐτοίμου νὰ θυσιασθῆ ὑπὲρ τοῦ ἀρχηγοῦ του. Οἱ θεαταὶ ἐχειροκρότου. Ὁ ζωγράφος μειδιῶν σαρκαστικῶς παρετήρει τὸν Βερδιέ: ἀπὸ τὰ ἐκφράζοντα δὲ περιφρόνησιν χεῖλη τοῦ Γκαρούς ἐξῆλθε μία φράσις λεχθεῖσα ἀρκετὰ μὲν μεγαλοφώνως ὥστε νὰ τὴν ἐννοήσωσιν οἱ περὶ αὐτόν, ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ ἀρκετὰ σιγὰ ἐκ φρονήσεως ὥστε νὰ μὴ τὴν ἀκούσῃ ὁ ταγματάρχης: Ἰκανότης παληοστρατιώτου!

Ὁ διευθυντής ἀφείλε τὸ χαρτόνιον ἀπὸ τοῦ σιδηροῦ πασσάλου, ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο καὶ τὸ ἐξήτασεν εἰς τὸ φῶς, θαυμάζων διὰ τὴν εὐστοχίαν. Ἐξάισιον! Καμμία σφαῖρα δὲν εἶχε παρεκκλίνει οὐδὲ κατὰ τὸν ἑκατοστὸν τοῦ χιλιοστομέτρου. Οὐα ἐπιτυχία!

— Τέτοιοι εἶνε εἰς τὸ ὄσον σύνταγμα τοῦ πυροβολικοῦ! ἀνέκραξεν ὁ Φουρνερὲλ γελῶν.

Ὁ Δουκᾶς βλέπων τὴν ἐντύπωσιν, ἣν προὔξηνσεν εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Δαμμυρὶ ἡ ἰκανότης τοῦ Βερδιέ ἀκουσίως ἐποίει τὴν φιλοσοφικὴν σκέψιν πόσον «ὁ θρίαμβος τῆς ὑλικῆς ἰσχύος ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ πλῆθους.» Ὁ ἀρτοποιός, ὅστις ἦτο ἐνταυτῷ καὶ ὑπολοχαγὸς τοῦ λόχου τῶν πυροσβεστῶν, προέτεινεν ἤδη νὰ ὀνομασθῆ ὁ Βερδιέ ταγματάρχης ἐπίτιμος τῶν πυροσβεστῶν τοῦ δήμου. Ἡ σπάθη τοῦ στρατιωτικοῦ εἶχεν ἀκόμη ἐν Γαλλίᾳ γόητρον, τὸ ὅποιον αὐτὸς ὁ ἴδιος Πιττ δυσκόλως θ' ἀπέετα.

— Δὲν πιστεύω, εἶπεν ὁ διευθυντής ρίπτων εἰς τὴν κάλπην τὸ δελτίον τὸ φέρον τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ ταγματάρχου— Ἀνσέλμος Βερδιέ— ὅτι κανεὶς ἄλλος θὰ ἔχη καλλίτερον δελτίον ἀπ' αὐτό.

— Τότε λοιπόν, ἠρώτησε σκαπτικῶς ὁ Γερμανὸς Τρουγιάρ, τί θὰ κερδήσῃ; Τίποτε μαχαίροπῆρουνα ἀσημένια; Νόστιμον πρᾶγμα! Καλὰ καὶ αὐτὰ διὰ τὸ νοικοκυριό!...

Καί ἤρχιστε νὰ ψάλη τὴν στροφὴν γνωστοῦ σχετικοῦ ἄσματος ἐπὶ γνωστοῦ ἤχου.

Ὁ ταγματάρχης ἀπεμακρύνετο ἤδη ἀφίνων τὸν θεατὰς καταγοητευμένους διὰ τὴν εὐθυβολίαν του· εἰς μάτην ὁ Γκαρούς ἐγέλα· οἱ κάτοικοι τοῦ Δαμμαρὶ ἀπήντων ὅτι δὲν εἶνε ἄξιος χλευασμοῦ ἀνὴρ, ὅστις ἔχει τοιαύτην εὐστοχίαν περὶ τὸ σκοπεῦειν· ἰδιαιτέρως δὲ ὑπερήσπιζεν ἐνθέρμως τὸν ταγματάρχην ὁ δημοδιδάσκαλος, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ὑποψήφιος εἶχε μετὰ προσοχῆς ἀκούσει τὰ παράπονά του.

— Καλὰ πάει ἡ δουλειά, κύριε ταγματάρχα! ἔλεγεν ὁ Φουρνερὲλ παρακολουθῶν τὸν Βερδιέ. Διὰ ὅλους τοὺς λόγους τοῦ Γκαρούς ἤξιζαν αὐτὰ τὰ μικρὰ *πιφ-πάφ*!

— Λαὸς θηριώδης! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Δυκάς.

Ὁ δὲ Βερδιέ ὕψου τοὺς ὦμους ἀκούων τὴν φωνὴν τοῦ Πονίς βραγχυοτέρην παρά ποτε κλάζουσαν ἀκόμη:

— Ἐφημερίδας, κύριοι!... Ἀναγνώσατε τὸν *Ἐγγελευ* τοῦ *Μελέν*!... Λαμπρὰ ἐφημερίς ὁ *Ἐγγελευς*... δι' ἐκείνους τοῦ τὸν διαβάξουν... ἀπὸ τῆς διὰ τοὺς ἄλλους!... Ἀγοράσατε τὸν *Ἐγγελευ*!...

(Ἐπεταί συνέχεια).

## ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΩΝΟΓΡΑΦΟΥ

ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ Ἐδισων, ὁ κλεινὸς Ἀμερικανὸς ἐφευρέτης, ἐδημοσίευσεν ἐν ἀμερικανικῷ περιοδικῷ περιεργότατον ἄρθρον, ἐν ᾧ ἐκτίθησι τὰς διαφόρους τελειοποιήσεις, ἃς ἐπέφερον εἰς τὸν φωνογράφον καὶ τὰς πολλαπλὰς λειτουργίας, εἰς ἃς δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ νῦν τὸ πολῦτιμον τοῦτο ὄργανον. Ὑπερμυνησκει πρὸς τοῦτοις ὅ,τι ἔγραψεν ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ πρὸ δεκαετίας, προαγγέλλων τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ φωνογράφου καὶ προλέγων τὰ ἀποτελέσματα εἰς ἃ θὰ κατέληγε δι' αὐτοῦ, ὅταν θὰ ἐλάβανε καιρὸν νὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὴν τελειοποίησιν του. Σήμερον μετὰ δεκαετῆ ἀθόρυβον ἐργασίαν ἀγγέλλει εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἐτήρησε τὸν λόγον του καὶ ὅτι ὁ φωνογράφος τελειοποιημένος εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς οἰοῦδ' ἄποτε.

Οἱ ἤχοι, λέγει ὁ Ἐδισων, θὰ χαράσσωνται ἐπὶ μικροῦ κυλίνδρου ἐκ κηροῦ, ἡ εὐπλαστός δ' αὕτη ὕλη θέλει ἀποτυπώνει τοὺς ἀκουστικούς κυματισμούς μετ' ὀξύτητος μείζονος τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου ὠτὸς καὶ ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀλλοιώσεως.

α Παράδοξον πρᾶγμα! ἐξακολουθεῖ ὁ Ἐδι-

σων. Πρὸ εἴκοσι καὶ πέντε αἰώνων οἱ Ἀσσυριοὶ καὶ οἱ Βαβυλώνιοι ἐξέλεξαν ὡς μέσον διακωνίσεως τῆς μνήμης αὐτῶν κυλίνδρους ἐξ ὀπτῆς γῆς, ἐφ' ᾧν ἐχάρασσον γωνιώδεις χαρακτῆρας, ἰδοῦ δὲ ὅτι ἡ πρόσφατος αὕτη ἀνακάλυψις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, ὁ φωνογράφος, ἐπὶ σκοπῷ ὁμοίῳ ποιεῖται χρῆσιν κηρίων κυλίνδρων, ἀλλὰ μετὰ τῆς μεγάλης διαφορᾶς, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἐκ κηροῦ κύλινδροι, ἀφ' ἑαυτῶν λαλοῦντες, δὲν θὰ σιωπῶσιν ἐπὶ αἰῶνας ὅλους, ἀναμένοντες τοὺς Ράβλινσων καὶ τοὺς Λαγυάρδους, ὅπως ἐρμηνεύσωσιν αὐτούς. Σήμερον, χάρις εἰς ἡμᾶς, ἡγεμόν, πολιτικὸς ἀνὴρ ἢ ιστοριογράφος τις δύναται νὰ διαθιβάσῃ τὴν λαλίαν του εἰς φύλλον φωνογράφου, δυνάμενον νὰ χιλιοπλασιασθῇ, ἕκαστον δὲ τῶν χιλίων τούτων ἀντιγράφων δύναται πάλιν νὰ ἀναπαραγάγῃ τὸν ἦχον χιλίας ἀκόμη φορές. Οὕτω δὲ τηρουμένων τῶν ἀντιγράφων τούτων, ἡ λαλία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνδρός, αἰῶνας ὅλους μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν του ἐκ τοῦ κόσμου, θὰ ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἐπιγενομένους, μεθ' οἷας δυνάμει καὶ ἀκμῆς θὰ ἀπέτεινεν αὐτὸς οὗτος πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον ἐὰν ἔζη. Ἡ ὀργανικὴ καὶ φωνητικὴ μουσικὴ (τετραψῆδια ἢ μονψῆδια, ἀδιάφορον) δύναται νὰ ἀναπαραχθῇ ὑπὸ τοῦ φωνογράφου μετὰ καταπληκτικῆς ἐντελείας καὶ ἀκριβείας. Ὅποια εὐτυχία διὰ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν νὰ δύνανται νὰ γνωρίζωσι τίνι τρόπῳ π. χ. ἐξετέλει ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τεμάχιόν τι, ὁ Ρουβινσταίν!

Ὁ Ἐδισων μετὰ ταῦτα συνοψίζει ὅ,τι πρὸ δεκαετίας προεῖπε περὶ τοῦ φωνογράφου του καὶ τῶν προβλημάτων, ἅτινα ἤθελε λύσει οὗτος τελειοποιούμενος, καταλήγει δὲ λέγων ὅτι πᾶν ὅ,τι προεῖπε καὶ ἐγένετο.

« Δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ, λέγει, ὅτι χάρις εἰς τὴν εὐχέρειαν, μεθ' ἧς ἀπομνημονεῖ καὶ ἀναπαράγει πᾶν εἶδος μουσικῆς καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀφηγηματικὰ (récitatifs) μέρη, δύναται νὰ παρέχῃ ἀκαταπαύστους τέρψεις εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, εἰς τὰς διαφόρους συναθροίσεις, γεύματα, ἐσπερίδας κτλ.— Πᾶς ὅστις ἐξ ἄλλου θέλει νὰ μείνῃ μόνος ἐν τῷ δωματίῳ του δύναται νὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσιν του ἀριθμὸν τινα κυλίνδρων ἐκ κηροῦ, ἐφ' ᾧν εἰσι κεχαραγμένα ἄσματα, ποιήματα, τεμάχια κλειδοκυμβάλου ἢ τετραγάρδου, σύντομα διηγήματα, τεμάχια πρὸς ἀπαγγελίαν. Τοποθετῶν δ' αὐτὰ ἐν τῷ φωνογράφῳ του, θὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν αὐτὴν τέρψιν, ὅταν καὶ ἂν τὰ τεμάχια ταῦτα ἀπηγγέλλοντο ἢ ἀνεμέλποντο ὑπὸ τῶν συγγραφέων καὶ καλλιτεχνῶν αὐτοπροσώπως. Ἡ ποικιλία τῶν διασκεδάσεων, ἃς δύναται τις νὰ παράσῃ ἐαυτῷ ἐπὶ τιμῇ μηδενικῇ καὶ μὴ μετακινούμενος τῆς θέσεώς του, εἶνε ἀπερίοριστος. Τῆν